

Θεματική ενότητα 9 ηλεκτρονικής μάθησης για τον ΦΠΑ

ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ

Κύρια σημεία μαθήματος

Αυτή είναι μια χρήσιμη σύνοψη των πιο σημαντικών πληροφοριών του μαθήματος.

Αυτό το ηλεκτρονικό μάθημα βασίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ για τον ΦΠΑ, όπως αυτή ισχύει από 01.01.2020 (ισχύει για την οδηγία ΦΠΑ της ΕΕ, την οδηγία της ΕΕ περί επιστροφής ΦΠΑ και τον εκτελεστικό κανονισμό ΦΠΑ της ΕΕ (282/2011)).

Αυτή η θεματική ενότητα αποτελεί μέρος του ευρύτερου μαθήματος για τον ΦΠΑ, η οποία αποτελείται από τις εξής επιμέρους ενότητες:

- Εισαγωγή
- Επικράτεια
- Υποκείμενος στον φόρο
- Πράξεις
- Τόπος φορολογητέων πράξεων
- Ψηφιακές υπηρεσίες και μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS)
- Γενεσιουργός αιτία και βάση επιβολής του φόρου
- Συντελεστές
- **Απαλλαγές**
- Δικαίωμα έκπτωσης
- Επιστροφή
- Υποχρεώσεις

Αυτό το μάθημα απαντά στο ερώτημα "Τι δεν φορολογείται και γιατί;"

1. Μαθησιακοί στόχοι

Στο τέλος της εκπαίδευσης θα:

- Προσδιορίζετε τη **θέση της απαλλαγής στο κείμενο της οδηγίας ΦΠΑ**: αφού απαντήσετε στις ερωτήσεις "ποιος; πού; πότε και επί ποιου ποσού;" πρέπει να απαντήσετε στην ερώτηση "τι δεν φορολογείται και γιατί;"
- Κατανοείτε τι είναι **απαλλαγή**: Ο ΦΠΑ πρέπει πάντα να επιβάλλεται όταν οι συντελούμενες πράξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ, εκτός κι αν πρόκειται για απαλλασσόμενη πράξη.

- Αναφέρετε τι μπορεί να σημαίνει απαλλαγή για την αρχή της **φορολογικής ουδετερότητας** στην εφοδιαστική αλυσίδα: εάν οι πράξεις απαλλάσσονται, γενικά, **ο ΦΠΑ που καταβάλλει ο προμηθευτής για αγορές** δεν εκπίπτει.
- Περιγράψτε το ρόλο των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τις επιλογές που τους προσφέρει η οδηγία ΦΠΑ, καθώς δύνανται να επιβάλουν **επιπλέον προϋποθέσεις** για απαλλασσόμενες πράξεις.
- Περιγράψτε τη σημασία της μελέτης της δική σας **εθνικής νομοθεσίας**, σύμφωνα με τις αρχές της φορολογικής εναρμόνισης και της φορολογικής ουδετερότητας, τις κοινοτικές διατάξεις και την ανάγκη αποτροπής οποιασδήποτε ενδεχόμενης φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης.
- Αναγνωρίζετε τα **διάφορα είδη απαλλαγών**: Εντός των κρατών μελών, ενδοκοινοτικά και διεθνώς, ειδικά σε ό,τι αφορά το δικαίωμα έκπτωσης.
- Η απαλλαγή από τον ΦΠΑ δεν συνεπάγεται απαραίτητα πλεονέκτημα, καθώς οι **απαλλαγές**, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν έχουν **αντίκτυπο στο δικαίωμα έκπτωσης**.

2. Τι απαλλάσσεται;

Για φορολογητέες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του φόρου, πρέπει να επιβάλλεται ΦΠΑ σε όλες τις περιπτώσεις, εκτός εάν η πράξη απαλλάσσεται του φόρου.

Η οδηγία ΦΠΑ παρέχει μια κοινή λίστα απαλλαγών, οι οποίες διακρίνονται σε **3 κατηγορίες**:

- πράξεις συντελούμενες εντός των κρατών μελών,
- ενδοκοινοτικές πράξεις και
- διεθνείς πράξεις.

Για να ισχύσουν αυτές οι απαλλαγές, πρέπει να πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ωστόσο, εναπόκειται στα κράτη μέλη η επιβολή επιπρόσθετων προϋποθέσεων για την απαλλαγή πράξεων.

2. 1 Πράξεις συντελούμενες εντός των κρατών μελών

Οι απαλλαγές για πράξεις συντελούμενες εντός των κρατών μελών συμπεριλαμβάνουν:

- 1) **Απαλλαγή για δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος** όπως ιατρικές υπηρεσίες, ταχυδρομικές υπηρεσίες, είσοδος σε μουσεία κτλ. (άρθρα 132-134)
- 2) **Απαλλαγή για δραστηριότητες όπως: ασφαλιστικά συμβόλαια, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, γραμματόσημα, τυχικά παιχνίδια, υπηρεσίες σχετικές με την ακίνητη περιουσία** (άρθρο 135). Συνδεδεμένο με την απαλλαγή για λοιπές δραστηριότητες, υπάρχει το δικαίωμα επιλογής φορολόγησης ορισμένων πράξεων: Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν σε κάποιον υποκείμενο στον φόρο να χρεώσει ΦΠΑ στις παροχές του (π.χ. παράδοση κτιρίων,

εκτάσεων γης, μίσθωση ακινήτων...) αντί να τις απαλλάξει από την καταβολή του (άρθρο 137).

- 3) Απαλλαγές σε επιχειρησιακές δραστηριότητες** Για παράδειγμα, για την κάλυψη της περίπτωσης που ένας γιατρός πωλεί ιατρικό μηχάνημα, για το οποίο ο ΦΠΑ δεν ήταν εκπεστέος κατά το χρόνο απόκτησής του (άρθρο 136).

2. 2 Ενδοκοινοτικές πράξεις

Οι ενδοκοινοτικές πράξεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- 1) Ενδοκοινοτική παράδοση αγαθών (άρθρο 138).**
- 2) Ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών (άρθρο 140)**
- 3) Ενδοκοινοτική μεταφορά αγαθών (άρθρο 142).**

Ο γενικός κανόνας για τις ενδοκοινοτικές πράξεις έχει ως εξής: Όταν τα αγαθά παραδίδονται μεταξύ κρατών μελών, **η παράδοση απαλλάσσεται του φόρου στο κράτος μέλος προέλευσης**, ενώ **η απόκτηση φορολογείται στο κράτος μέλος προορισμού**.

Προκειμένου να απαλλάσσονται, τα αγαθά πρέπει **να παραδίδονται σε υποκείμενο στον φόρο ή σε μη υποκείμενο στον φόρο νομικό πρόσωπο**, ενώ **πρέπει και να προέρχονται από το κράτος μέλος του προμηθευτή**.

Παράδειγμα: Ένα νοσοκομείο στο κράτος μέλος Α αποκτά αίμα από νοσοκομείο στο κράτος μέλος Β. Από τη στιγμή που η παροχή αίματος στο κράτος μέλος Α απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ, η ενδοκοινοτική απόκτηση απαλλάσσεται κι αυτή.

2. 3 Διεθνείς πράξεις

Οι διεθνείς πράξεις συμπεριλαμβάνουν:

- 1) Εξαγωγή:** Αυτή η πράξη προορίζεται για τελική κατανάλωση εκτός πεδίου εδαφικής εφαρμογής του ΦΠΑ και, ως εκ τούτου, απαλλάσσεται.
- 2) Εισαγωγή:** Κάθε φορά που τα αγαθά εισέρχονται στην ΕΕ, πρέπει να καταβάλλεται ΦΠΑ κατά την εισαγωγή. Ωστόσο, δεν φορολογούνται όλες οι εισαγωγές. Παράδειγμα: Αλιευτικές επιχειρήσεις εισάγουν τα αλιεύματά τους
- 3) Πράξεις εξομοιούμενες με εξαγωγές:** Ορισμένες παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών σε κάποιους φορείς, οι οποίοι απαλλάσσονται από τον φόρο υπό τις ίδιες περιστάσεις και για τους ίδιους λόγους με αυτούς που συντρέχουν για τις εισαγωγές από αυτούς τους ίδιους φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 143 (διεθνείς οργανισμοί, διπλωματικές συμφωνίες). Παράδειγμα: Ιρλανδός προμηθευτής πωλεί φορητούς Η/Υ στην πρεσβεία των ΗΠΑ στο Παρίσι
- 4) Διεθνής μεταφορά αγαθών:** Απαλλαγή χορηγείται για πράξεις συντελούμενες εντός του πεδίου εδαφικής εφαρμογής του ΦΠΑ αλλά συνδέονται με ορισμένα

πλοία ανοικτής θαλάσσης ή αεροσκάφη, τα οποία χρησιμοποιούνται από αεροπορικές εταιρίες που εκτελούν, κατά κύριο λόγο, διεθνή δρομολόγια.

- 5) **Ενδιάμεσοι:** Οι υπηρεσίες ενδιάμεσου απαλλάσσονται του φόρου, όταν συνδέονται με απαλλασσόμενη πράξη.
- 6) **Διεθνές εμπόριο:** Προκειμένου να διευκολυνθεί αυτού του είδους το εμπόριο, εφαρμόζονται απαλλαγές υπό ορισμένες περιστάσεις, ώστε να επιτραπεί η αναβολή της φορολόγησης.

3 Γιατί απαλλάσσεται;

Τα κράτη μέλη πρέπει **να διασφαλίζουν** την ορθή και απλή **εφαρμογή της απαλλαγής**. Επίσης οφείλουν να προλαμβάνουν οποιαδήποτε ενδεχόμενη φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή ή κατάχρηση.

Για να το πράξουν αυτό, οφείλουν να επιβάλουν προϋποθέσεις σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της απαλλαγής (άρθρο 131).

Οι απαλλαγές φαίνεται να συνεπάγονται πλεονέκτημα υπέρ των υποκείμενων στον φόρο, των οποίων οι συναλλαγές απαλλάσσονται. Ωστόσο, αυτό μπορεί να έχει **αντίκτυπο στο δικαίωμα έκπτωσης**.

Παράδειγμα: Μια τράπεζα είναι υποκείμενη στον φόρο, όμως πολλές από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της απαλλάσσονται, το οποίο σημαίνει ότι δεν δικαιούται έκπτωση του ΦΠΑ. Για να μην επιβαρύνει τους πελάτες, θα χρειαστεί να ενσωματώσει τον ΦΠΑ στην τιμή των υπηρεσιών. Αυτό συνεπάγεται ότι ο ΦΠΑ, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στην τιμή των παρεχόμενων από την τράπεζα υπηρεσιών, δεν εκπίπτει.

Αυτό δεν αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα, εάν ο πελάτης είναι ιδιώτης, αλλά για τους **επιχειρηματικούς πελάτες** σημαίνει ότι θα επιβαρυνθούν τον **ΦΠΑ χωρίς αυτός να εκπίπτει**, σαν να επρόκειτο για τελικούς καταναλωτές.

Ένας άλλος λόγος για τον οποίον πρέπει να γνωρίζετε ποιες συναλλαγές απαλλάσσονται, είναι ότι η απαλλαγή έχει **αντίκτυπο στο δικαίωμα του προμηθευτή σε έκπτωση του οφειλόμενου ΦΠΑ**.

Εντούτοις, υπάρχουν κάποιες απαλλαγές, για τις οποίες παρέχεται το δικαίωμα έκπτωσης. Επομένως, πρέπει να **διακρίνετε τα διάφορα είδη απαλλαγών**. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό το θέμα, παρακολουθήστε το μάθημα "Δικαίωμα έκπτωσης".

Εφόσον οι συναλλαγές απαλλάσσονται, ο ΦΠΑ, τον οποίο κατέβαλε ο προμηθευτής για αγορές, δεν εκπίπτει. Ωστόσο, για κάποιες απαλλασσόμενες πράξεις, ο προμηθευτής έχει δικαίωμα έκπτωσης (άρθρο 169).

Αυτές είναι:

- 1) Πράξεις συντελούμενες εντός των κρατών μελών:** Ασφαλιστικές και χρηματοοικονομικές πράξεις αλλά μόνον υπό συγκεκριμένες ειδικές προϋποθέσεις.
- 2) Ενδοκοινοτικές πράξεις:** Ενδοκοινοτική παράδοση αγαθών και ενδοκοινοτική μεταφορά αγαθών, στις οποίες ενέχονται οι νήσοι Αζόρες και η Μαδέρα.
- 3) Διεθνείς πράξεις:** Παροχή υπηρεσιών συνδεόμενων με εισαγωγή αγαθών, όταν η αξία τους συμπεριλαμβάνεται στη δασμολογητέα αξία, παράδοση αγαθών για εξαγωγή, πράξεις εξομοιούμενες με εξαγωγές, διεθνής μεταφορά αγαθών, υπηρεσίες παρεχόμενες από ενδιάμεσους και πράξεις διεθνούς εμπορίου.

Η πρόσβαση σε μη περιορισμένα ηλεκτρονικά μαθήματα (eLearning) είναι διαθέσιμη μέσω του ιστότοπου EUROPA: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Μην ξεχνάτε ότι αυτή είναι μια σύντομη και εύχρηστη σύνοψη των πλέον συναφών με το μάθημα πληροφοριών.

Μόνον η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται αυθεντική. Η Επιτροπή δεν φέρει καμία απολύτως ευθύνη αναφορικά με την εκπαίδευση.